

دوره آموزش آشنایی با عیوب فرش دستباف

مدرس: روجا احمدی

انواع فرش دستبافت

فرش d
ابریشمی

فرش d
پشمی

فرش d تمام d
پشمی

فرش d تمام d
ابریشمی

انواع قالی از لحاظ ابعاد

کناره

عرض: ۰.۵ تا ۱۷۰

طول ۳ تا ۱۰

قالیچه

کمتر از ۴ متر ۱.۴ * ۲۲۰

قالی ۳*۲ ۴*۳

۲.۵ * ۳.۵

پشتی و پادری و...

کمتر از یک متر

۹۰ * ۶۰

زرع و نیم و زرع و چارک

۰.۸۰ * ۱۳۰

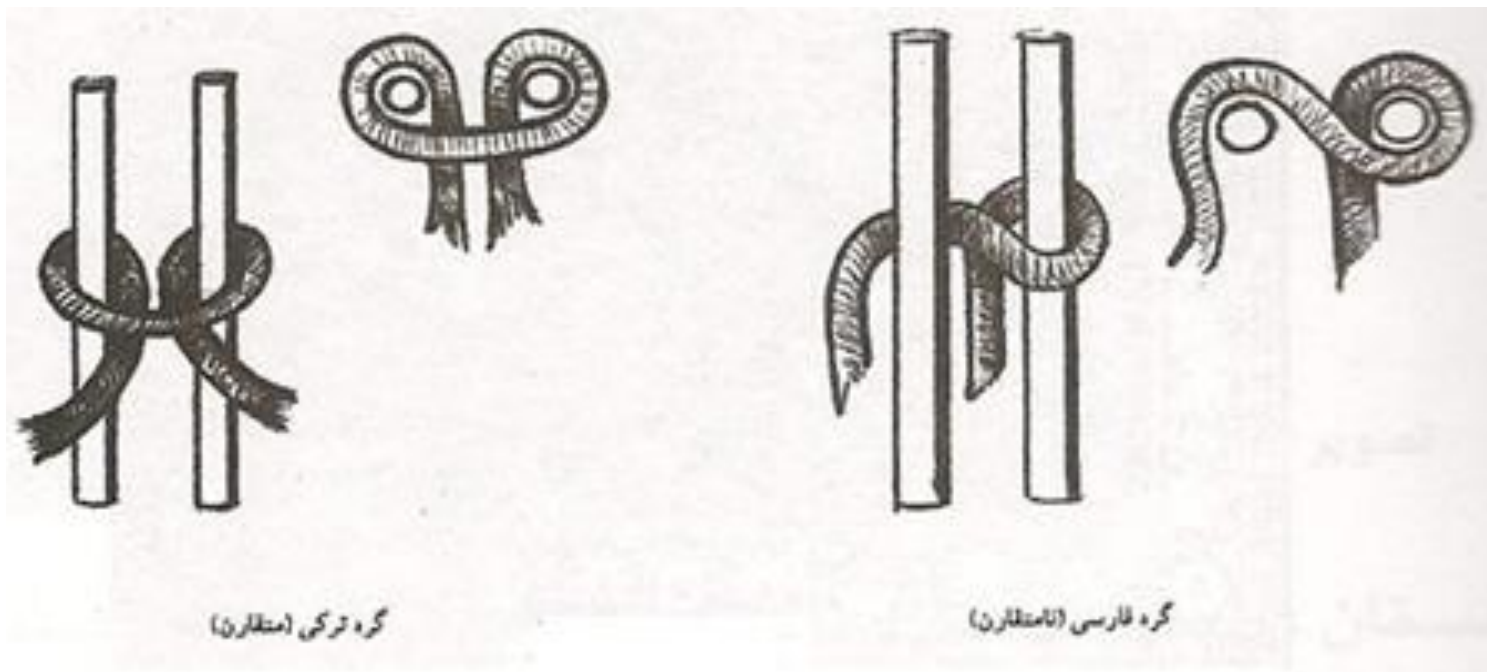
۱۰۴ * ۱۵۶

رج و رجشمار

به ردیف طولی و عرضی گره‌ها رج گفته می‌شود

و به تعداد گره‌های زده شده در ۷ سانتیمتر گره
ترکی و یا ۶.۵ سانتیمتر گره فارسی رجشمار گویند

انواع گره (متقارن - غیر متقارن)

انواع قالی از لحاظ طراحی نقشه

سراسری

$1/2$

$1/4$

واگره‌دای

آشنایی با عیوب فرش

منظور از عیوب فرش ناهنجاری ها و عوارضی هستند که بر اثر عوامل انسانی، آسیب های محیطی و یا آفت ها بر فرش وارد می آیند.

و می توانند ضمن تاثیر منفی بر زیبایی و جلوه ظاهری قالی موجب کاهش طول عمر مفید آن نیز بشوند .

این عیوب فرش می توانند در تمامی مراحل تهیه مواد اولیه ،
بافت ، حمل ،

استفاده و نگهداری عارض شوند و برخی از آنها قابل رفع و
برخی غیر قابل اصلاح هستند ؛

آشنایی با این عیوب به خصوص در زمان خرید قالی می تواند
از اهمیت بسزایی برخوردار باشد .

اصیل نبودن طرح:

اگر فرش از روی نقشه هایی که طرح آن با معیارهای خارجی و ناشناخته تهیه شده است بافته شود، دارای **عیوب فرش** است. و می گویند این فرش اصالت ندارد. یعنی اگر نقشه فرش از ویژگی های قومی و فرهنگی و همچنین آداب و رسوم و طبیعت زندگی مردم الهام نگرفته باشد ، آن طرح را غیر اصیل می گویند. و از لحاظ تجاری از ارزش و استقبال کمتری برخوردار می شود.

ضعیف بودن نقشه :

اگر فرش بافته شده دارای نقشه های جذاب و گیرا و دارای پیام خاصی نباشد.

که از ریشه های قومی، فرهنگی و تاریخی الهام گرفته باشد.
و موجب خشنودی و طیب خاطر بیننده را فراهم نکند می گویند
فرش مذکور «نقشه ندارد» .

بافت نامرغوب :

ممکن است بدلائل متعددی ، قالی بافته شده ، دارای بافت مرغوبی نباشد ، برای مثال متر یک خامه ، متناسب با رج نقشه نباشد. یا ابزار قالیبافی معیوب باشند که به بافت قالی صدمه می رسانند . و یا اینکه عدم دقت کافی در بافت و چله کشی و سایر مراحل کیفیت فرش بافته شده را پائین بیاورد.

بالازدگی :

بالازدگی یا به اصطلاح دراز شدن طول فرش به دلیل استفاده از مواد اولیه (خامه ، تار و پود).

نامناسب با رج شمار فرش مورد نیاز در هنگام بافت حاصل می شود. گاهی ممکن است به علت عدم شناخت بافنده به مواد و اندازه های آن و یا عدم اطلاع کافی انباردار و یا حتی فروشنده مواد اولیه ، موادی که در بافت قالی به کار می رود ، متناسب با رج شمار فرش نباشد .

به هم خوردگی گل ها :

اگر عمل بافت یا پود دادن و زدن دفتین در تمام مراحل بافت بطور یکنواخت انجام نگیرد.

و یا اینکه بافت مطابق نقشه نباشد ، در آخر کار بافت ، متوجه عیبی به نام بهم خوردگی نقشه خواهیم شد.

که ممکن است یک گل در یک قسمت از قالی با گل مشابه و قرینه آن در قسمت دیگر از فرش تفاوت پیدا کرده باشد.

این **عیوب فرش** در اثر عواملی از جمله عدم دقت بافنده و یا عدم تناسب مواد با رج شمار نقشه بوجود می آید.

پائین زدگی:

پائین زدگی یا کوتاه شدن و یا به اصطلاح کوتاه نشستن قالی بعلت استفاده از مواد اولیه با متریک و نمره های نامتناسب با رج شمار فرش در قالی ایجاد می شود

پوکی (توخالی) :

گاهی اوقات برای کاهش زمان بافت و یا صرفه جویی در مقدار مواد مصرفی مانند

خامه و نخ و ابریشم و کاهش قیمت تمام شده قالی، ضخامت چله های آن را ضخیم تر از مقدار استاندارد آن تهیه و به کار می برند. که در نتیجه قالی تولید شده، سبک، توخالی و نامرغوب خواهد شد و دوام و استحکام فرش کاهش می یابد.

پیچیدگی :

اگر عمل دفتین زدن یکنواخت و یکسان زده شود ، فرش تولیدی ایرادی را پیدا نخواهد کرد.

اما در بعضی از مناطق کشورمان از جمله کردستان و بویژه بیجار ، حسب عادت و فرهنگ خاص خود.

عمل دفتین زدن و کوبیدن قالی مقداری بیشتر و قوی تر انجام می گردد.

که اینکار موجب انحراف قالی و ایجاد پیچیدگی در عرض و لوله شدن لبه های فرش در طول آن می شود که اغلب قابل اصلاح هم نیست .

ترنج داشتن :

در اصطلاح قالببافی به نقطه وسط قالی یعنی نقطه ای که کلیه زوایای فرش نسبت به آن نقطه مساوی و یکسان باشد ، ترنج فرش گفته می شود .

اگر در هنگام بافت کلیه جوانب بافت بطور یکسان و یکنواخت و هماهنگ نباشد.

مشکل ترنج در فرش حاصل می شود که در اصطلاح می گویند فرش ترنج دارد و یا اینکه ترنج وسط نیست.

جویدگی :

جویدگی یا بره بره بودن نوعی عیب در فرش است. که در اثر استفاده از قیچی ناسالم و یا قیچی زدن نا صحیح حاصل می شود .

بدین صورت که یک قسمت از فرش از صافی و یکنواختی بقیه قسمت های آن برخوردار نیست .

قیچی و قیچی کردن قسمت های بافته شده فرش از جمله مواردی است که باید با دقت و مهارت کافی انجام گیرد .

اگر این موارد رعایت نشود «خواب فرش» یکدست نمی شود.

چند چین یک پود :

فرش سالم و مرغوب تولید شده فرشی است که پس از هر رج بافت ، پودهای زیر و روی آن کشیده شده باشد .

در بعضی از مناطق تولید قالی ، برای صرفه جویی در وقت و مصرف مواد ، پس از بافت دو یا سه و گاهی اوقات بیشتر از دو یا سه رج بافت ، پودگذاری انجام می گیرد.

که اصطلاحاً به آن «چند چین یک پود» گفته می شود.

خلوتی :

اگر متن فرش دارای طرح زیاد باشد و یا به اصطلاح پر کار باشد ، انرژی و زمان مورد نیاز برای بافت آن زیادتر می شود .
در واقع اگر متن فرش از طرح های متنوع و ظریف برخوردار باشد.
و تمام متن به عنوان مثال پوشیده از گل و بوته و ... باشد ، بافنده موظف است که با دقت و مهارت و صرف زمان بیشتری کار کند.
حال اگر قسمتی از متن فرش نسبت به قسمت مشابه و یا قرینه آن تفاوت داشته باشد و خلوت تر باشد ، می گویند فرش خلوتی دارد .

دو دست شدن :

اگر بافنده ای مقداری از کار بافت فرش را خود انجام دهد و به هر دلیل از ادامه کار خودداری نماید ،

بافنده دیگری کار بافت را ادامه خواهد داد.

و در واقع فرش توسط دو نفر بافته می شود که در این صورت فرش مذکور دچار عیبی به نام «دو دستی» می شود.

و علت این امر را می توان در تفاوتی که در قدرت ضربه های دست بافنده.

حرکات دست بافنده ، قدرت بینایی و سایر شرایط روحی و جسمی بافنده ای با بافنده دیگر جستجو کرد .

دورنگی:

گاهاً ، هنگام مشاهده متن بعضی از فرش ها متوجه می شویم که: قسمتی از متن آن در مقایسه با بقیه قسمت های فرش مذکور از لحاظ رنگ متفاوت است .

این تفاوت ممکن است از کمتر از یک سانتی متر تا حتی نصف کل فرش باشد .

ذرتی شدن (ته خواب شدن) :

چنانکه در حین بافت روی گیری به وسیله قیچی ، بیش از حد نیاز انجام شود

و ارتفاع پرز در سطح قالی بسیار کوتاه باشد به طوری که با لمس کردن دست ، پرزها احساس نگردد این قالی عیب دار است.

زیرا دوام قالی به علت نداشتن پرز و کوتاه بودن آن به مراتب کم شده و از ارزش آن نیز می کاهد .

این عیب گاهی در سرتاسر قالی و گاهی در قسمت هایی از آن دیده می شود .

همچنین ممکن است یک قالی بعلت کهنگی و فرسودگی دچار همچنین ایرادی شود

رگه داشتن :

رگه یا رگه دار شدن عیبی است که به صورت خط و یا خطوط باریک در سطح و یا پشت فرش نمایان می شود.

که این خط ها دارای رنگی روشن تر و یا تیره تر و یا به طور کامل ناهماهنگ با سایر قسمت های متن و یا پشت فرش است .

علت ایجاد این عیب را می توان از یک دست نبودن و یا از بدی رنگ خامه ها دانست .

چون رنگرز در هنگام رنگرزی دقت کافی به عمل نیاورده .

و در نتیجه نقطه سطح خارجی خامه آن قسمت که دچار رگه شده است ، رنگ گرفته و مغز آن رنگ را جذب نکرده است.

و زمانی که در دست بافت قرار گرفته و کار بافت به اتمام رسیده است و بافنده آن را قیچی زده است ،

معلوم شده است که قسمت درونی پشم ، رنگ نگرفته و در این مرحله خود را به عنوان «رگه» نشان داده است .

رنگ آمیزی (بد رنگی) :

هر گاه بین رنگ حاشیه و متن یا لچک ها و ترنج ها هماهنگی وجود نداشته باشد ، قالی اصطلاحاً بد رنگ خواهد بود.

سره داشتن :

اگر فرش را از قسمت طولی روی هم تا کنیم به صورتی که قسمت های عرضی روی هم بیافتد.

و چهار گوشه فرش کاملاً روی هم منطبق و مساوی هم باشند.

اصطلاحاً به این فرش ، فرش بدون سره گفته می شود.

اما اگر قسمتی از بالا یا پائین فرش بلندتر و یا کوتاه تر از سر دیگر باشد ، می گویند فرش مذکور سره دارد .

شانه داشتن (سرکجی) :

اگر طول یک نیمه فرش بیشتر از سمت دیگر آن باشد این حالت را سرکجی فرش می گویند .

شل شدن چله ها :

در بعضی از مناطق ایران به دلیل اشتغال همزمان قالیبافان در امور کشاورزی و دامپروری ،

معمولاً مدت زمان بافت قالی کمی بیشتر از زمان معمول بطول می انجامد.
و بر اثر عوامل محیطی مانند تغییر فصل ، رطوبت ، سرما و گرمای محیط کارگاه قالی بافی ، چله ها به مرور شل می شوند.
و استحکام و دوام آنها هم کاهش پیدا میکند.

در حدی که ممکن است تحمل ضربه های دفه (دفتین) را از دست بدهد و پاره شود و بافنده مجبور شود که چله های پاره شده را به هم وصل کند و گره بزند .
گره ای که این شکل زده می شود از رو و پشت فرش ، به خصوص پس از شست و شو نمایان شده

و جزو عیوب قالی محسوب می شود و لذا بافت آن قسمت چله که شل شده است نامرغوب به نظر می رسد .

بدقواره شدن (اندازه فرش) :

فرش ها از لحاظ اندازه دارای استانداردهایی هستند .

مانند پشتی، ذرع و چارک، ذرع و نیم، قالیچه، پرده ای و ... اگر در فرش بافته شده از لحاظ طول و عرض یا یکی از آنها ، اندازه رعایت نشده باشد

می گویند بدقواره است یا پهن شده است یا دراز شده است.

و یا خارج از استاندارد است که عیب می باشد.

ممکن است فرش هایی با اندازه بزرگ و اندازه های مربع و دایره و بیضی و لوزی و یا به اصطلاح اندازه های غلط ،

حسب سفارش و سلیقه مشتریان بافته شوند اما در حالت معمول ، اندازه های مذکور باید رعایت گردند.

کوبیدگی :

اگر بافنده در قسمتی از بافت قالی در دست بافت ، تعداد لاهای پود ضخیم یا نازک را کم کند.

و یا اینکه دفتین را محکم تر از سایر قسمت های قالی بکوبد .
در این قسمت از قالی تراکم و کوبیدگی بیشتر از بقیه قسمت های آن می شود .

که عیب محسوب شده و به آن «کوبیدگی» قسمتی از قالی گفته می شود .

کجی:

کجی فرش هم یکی از عیوب قالی است که ممکن است بعلت کوبیدن بیش از حد گلیم بافی اولیه بافت باشد.

و یا استفاده از دار یا دستگاه قالیبافی نامرغوب و همچنین یکنواخت نبودن چله ها و شل یا سفت بودن بیشتر قسمتی با قسمت دیگر آن ممکن است چنین عیبی را ایجاد نماید.

و موجب شود که قالی تولیدی عیب کجی را که شامل شکم زدگی (به بیرون و یا به داخل متن).

و یا «شمشیری شدن» (دارای انحنایی شبیه خمیدگی شمشیر) و ... هست را پیدا کند.

کیسی یا کیستی :

معمولاً در بعضی از قالی ها در حاشیه های اول و آخر و همچنین حاشیه های بغل جمع شدگی قالی دیده می شود. به نحوی که قالی در محل کیسی اضافه تر بنظر می رسد و برجسته است. این عیب را اصطلاحاً «کیسی» قالی می گویند .

این نوع قالی ها یا ضمن اینکه در محل کیسی ظاهر خوبی ندارند. بیشتر در معرض سائیدگی قرار گرفته و زودتر پرزهای آن در ناحیه کیسی از بین می رود.

و علت بوجود آمدن این عیب در حاشیه های بغلی ، قرار گرفتن شیئی در زیر دار مانند سرپرزهای اضافی و اشیاء دیگر است.

که در اثر فشار چله و دستگاه در آن محل به قالی کشش وارد شده و به اصطلاح جا باز می نماید.

کف ساده بودن :

در صورتی که متن فرش از لحاظ طرح ، پر نباشد.
و تنها یک رنگ در آن به کار رفته باشد ، به آن «کف ساده» می
گویند.

در این حالت گفته می شود که فرش از هنر خاصی برخوردار نیست .
لازم به ذکر است که فرش کف ساده نسبت به دو رنگ شدن احتمال
آسیب پذیری بیشتری دارد

لوچه داشتن :

اگر یکی از گوشه های چهار گانه فرش نسبت به گوشه های دیگر آن تفاوت داشته باشد ، اصطلاحاً می گویند فرش لوچه پیدا کرده است. و حالت نوک کجی دارد یعنی در این گوشه عرض و طول مقداری بلندتر از سایر گوشه ها است.

و حالت لب آویزان را پیدا می کند .

این عیب در اثر شل شدن چله ها و یا عدم دقت در زمان بریدن و جداسازی فرش بافته شده از دار یا هنگام پائین کشی فرش حاصل می شود .

پارگی :

بعضی از قالی ها بویژه در حاشیه نقشه دچار پارگی می شوند ، پارگی در کناره قالی ها معمولاً از یک تا ۲۰ سانتیمتر است .

در بعضی از قالی ها نیز سوراخ های ریز و درشت دیده می شود که از عیوب فرش به حساب می آید .

عدم رعایت دوخت صحیح ، بی احتیاطی در پائین کشی قالی های فارسی باف.

ایجاد سوراخ در جای سوزن های دوخت و یا استفاده بیشتر از نخ پنبه (تار و پود ضخیمتر).

به جای نخ پشمی ، موجب ایجاد این حالت می گردد.

تقلب در بافت فرش :

ممکن است قالی تولیدی دارای انواع تقلب در گره ها باشد .
مثل گره جفتی که در شمال خراسان رایج است یا «بی گره بافی»
که در استان کرمان و بخشی از آذربایجان رایج است.

شل بافی :

در بافت فرش گره باید کاملاً کشیده شود و خامه گره در پشت فرش به یک اندازه باشد.

در غیر این صورت گره درشت فرش به صورت زائیده ای برجسته دیده خواهد شد .

این کار نخست باعث شکفته شدن سریع گره ها و در وهله بعد باعث عیبدار شدن پشت فرش می گردد .

جهت جلوگیری از این عیب باید دو سر نخ گره را در هنگام بافت کاملاً و به طور همزمان کشید .

بد قیچی بودن :

در بعضی از مناطق ، درحین بافت ، قالی پرداخت می شود که به آن پرداخت دستی اتلاق شده و با قیچی پرداخت صورت می گیرد .
ارتفاع پرزها باید از حد معینی کمتر نشود (برای ابریشم ۵ میلی متر و برای پشم ۸ میلی متر).
گاهی چند رج از فرش از حد استاندارد کمتر پرداخت می شود که در نهایت مجبور می شوند بقیه قسمتهای قالی را نیز کوتاه کنند.

غلط بافی :

گاهاً در اثر بی دقتی و یا نداشتن سواد نقشه خوانی ، قالی دارای **عیوب فرش** غیر قابل اصلاح می گردد .
مثلاً نقشه کامل بافته نمی شود یا محل قرارگیری لچک و ترنج عوض می شود و یا اینکه گلها و بندها شکل واقعی خود را از دست می دهند.

رنگ رفتگی:

رنگ رفتگی قالی ممکن است دلایل مختلفی داشته باشد. معمولاً قبل از رنگریزی الیاف ، باید آن ها را صابون شور کرد تا پشم ها رنگ را به خوبی بگیرد. اگر این عمل انجام نشود ، الیاف خوب رنگ را نمی گیرند. و این عارضه پس از بافت خود را نشان می دهد . عوامل دیگری نیز از قبیل نور زیاد و یا شست و شو غیر اصولی می توانند باعث رنگ رفتگی قالی شوند.

پود نما شدن :

اگر در حین بافت پود نازک بوده و بیش از حد کوبیده شود از پشت فرش به صورت برجسته دیده خواهد شد که در اصطلاح می گویند فرش «پود نما» شده است .

نداشتن گل گوشه:

در طراحی فرش باید به این نکته توجه شود که در گوشه حاشیه که حاشیه های بزرگ و کوچک به هم میرسند.

موتیف ها حالت ۴۵ درجه پیدا می کنند.

اما در بعضی از قالی ها حاشیه بزرگ در طول قطع و در عرض بافته می شود که در اصطلاح می گویند.

حاشیه فرش «گل گوشه ندارد» و این عیب محسوب می شود .

ترکیدی :

پاره شدن چله ها و جدا شدن گره ها هنگام تا کردن فرش را «ترکیرگی فرش» گویند.

که به علت کاهش ضخامت پشم و افزایش ضخامت پود یا نخ چله عارض می شود .

شمشیری شدن :

در صورتی که قسمت ابتدای فرش به سمت پایین انحنا پیدا کند. و حالت تیزی به خود بگیرد اصطلاحاً می گویند که فرش «شمشیری» شده است.

که مهمترین دلیل آن می تواند عدم استفاده از میل مهار در حین بافت قالی باشد .

دم قیچی :

پرداخت ابتدائی فرش معمولاً پس از بافت هر چند سانتی متر از فرش بر روی دستگاه و با هدف تمیزکاری و روئیت قسمت بافته شده انجام می پذیرد .

این عمل می بایست توسط فرد خبره و با مراعات نکات فنی و دقت کافی انجام پذیرد .

عواملی مانند فقدان مهارت لازم پرداخت کننده ، استفاده نا صحیح از قیچی.

وجود عیب در قیچی پرداخت و یا عدم تناسب قیچی با فرش مورد نظر؛ موجب چینش بیش از حد لازم پشم در نقاطی از فرش می شود.

که همین امر عامل بروز عیوب فرش میشود.

البته معمولاً این عیب پس از اتمام مرحله بافت و بعد از پرداخت زنی فرش ؛ بطور کامل محسوس و آشکار می گردد .

سوختن رنگ :

این اصطلاح هنگامی به کار می رود که بدلیل استفاده نابجا و ناصحیح از مواد اسیدی.

هنگام شست و شو ، فرش حالت اولیه پشم و رنگ را بطور فاحشی از دست بدهد .

به این عیب اصطلاحاً سوختن رنگ گفته می شود که از عیب های غیر قابل جبران است

برگشت خواب :

این واژه را شاید نتوان به عیب تعبیر نمود اما چون بر خلاف عرف فرش است آن را جزو عیوب بر می شماریم .

معمولاً این امر در مرحله شست و شو و بر اثر بی دقتی و یا عدم تجربه لازم ایجاد می شود و موارد موضعی آن ممکن است بر اثر تا زدن و یا بسته بندی نا مناسب فرش نیز ایجاد گردد .

امروزه در موارد بسیاری مشاهده می شود که به جهت روئیت ابریشم های موجود در فرشهایی که طرح یک طرفه دارند ؛ خواب فرش در جهت خلاف معمول برگشت داده می شود که مسلماً این امر در دراز مدت تاثیر سوء بر فرش خواهد داشت.

کشش بیش از حد :

این عیوب فرش بواسطه کشش بیش از حد و بهم خوردن نظم بافت عارض می شود که گاهی رفع آن ناممکن بوده و در صورت رفع نیز باز هم فرش معیوب خواهد بود .

پوسیده شدن :

اکثراً این عیوب فرش ها بر اثر عدم مراقبت از فرش در مقابل عوامل رطوبتی پدید می آید ؛

فرش به طبع خاصیت مواد بکار رفته در آن همواره مستعد جذب رطوبت می باشد

و چنانچه دقت لازم در این امر بعمل نیاید گاهی حتی بدون علائم ظاهری ، فرش دچار پوسیدگی می شود .

برخی عوامل دخیل در بروز این عیب را می توان چنین بر شمرد :

کف پوش هایی که وجود رطوبت در آنها چندان محسوس نیست مانند موکت ، قرار گرفتن گلدان حاوی خاک بر روی فرش ، عدم بازدید پشت فرش در فواصل زمانی معین ، عدم جابجائی فرش در فواصل زمانی معین ،

عدم بازرسی فرش های مجاور با شوماژرها و پنجره ها در فواصل زمانی معین ، عدم دقت در خشک نمودن مایعات ریخته شده بر روی فرش ،

پهن نمودن و یا بسته نگه داشتن فرش در محل مرطوب بر کف زمین به مدت طولانی و ...

بید زدگی :

بید زدگی یا بید خوردگی یکی دیگر از عیوبی است که عمدتاً در زمان استعمال بر فرش عارض می شود .

عامل بوجود آورنده این عیب حشره بید است که معمولاً در محیط های گرم ، مرطوب و تاریک بیشتر یافت می شود ،

لذا عدم استفاده از مواد طبیعی و شیمیائی ضد بید و بازرسی ننمودن به موقع فرش های انبار شده

و فرش هایی که کمتر مورد استفاده قرار می گیرند می تواند این عارضه را به دنبال داشته باشد .

این عیب گاهی از پشت و گاهی از رو و بعضاً از هر دو جانب بر فرش عارض می شود . پشم عمده ترین مواد فرش است که از این عیب آسیب می بیند .

• ساییده شدن :

در اکثر مواقع استفاده نا مناسب از فرش موجب بروز این عیوب فرش است .

گاه قسمت هایی از فرش که بیشتر در معرض استفاده هستند بر اثر سهل انگاری نسبت به سایر قسمت ها زودتر سائیده شده و موجب پدید آمدن سائیدگی های موضعی در فرش می شود .

این عیب در اکثر مواقع قابل رفع نبوده و موجب افت ارزش اقتصادی فرش می شود .

البته سائیدگی در فرش های کهنه و قدیمی جز عیوب فرش محسوب نشده و بعضا حسن مضاعف نیز بشمار می رود.

لکه افتادن :

ایجاد لکه روی فرش چنانچه قابل رفع نباشد عیب محسوب می شود .

این عیب بر اثر بی دقتی به هنگام استفاده از فرش و به علت ریختن مواد رنگی بوجود می آید .

چای ، نوشابه های رنگی ، افزودنی های رنگی خوراکی و انواع جوهرهای رنگی از شایع ترین مواد رنگی تولید ایجاد کننده لکه روی فرش ها می باشند

تابر شدن :

تابر شدن نیز از جمله عیوب فرش است. که در مرحله استعمال بر اثر موقعیت نامناسب مکانی و یا بعضاً به جهت کیس های طولی و یا عرضی بر فرش عارض می شود . در صورت جزئی بودن ، این عیب قابل رفع بوده و چنانچه کلی باشد رفع آن چندان آسان نخواهد بود .

ریختن چله ها :

چله فرش از دیرباز بعنوان یکی از عوامل زیبائی در فرش ایرانی به حساب می آید و از همین روست که

بافندگان و تولیدکنندگان خبره قبل از آغاز به بافت متن اصلی فرش ، بر روی چله ها مهارت و سلیقه ای از خویش را به نمایش می گذارند که از جمله آن گلیم بافی ها ، برجسته بافی ها ، دندان موشی ها و ... را می توان نام برد که هر کدام به نوبه خود نقشی مضاعف در زیبائی فرش ایرانی دارند .

اما متأسفانه بسیار دیده می شود که قبل از آغاز مرحله استعمال ، بواسطه سهل انگاری بافندگان.

اهمال کاری فروشندگان و یا عدم آگاهی مصرف کنندگان فرش و به سبب عدم مراعات نکات فنی

در محکم نمودن سر و ته فرش بوسیله گلیم بافی و یا دوگره زنی ، پس از مدتی فرش از زیبائی چله ها محروم شده

و چه بسا صدمات جبران ناپذیری در دراز مدت به سر و ته فرش وارد می شود . فرش های سر بافی شده موجود در موزه ها و کلکسیون های دنیا و حتی بازار گواهی زنده بر این مدعای تلخ است .

وارفتن شیرازه :

شیرازه یکی از ارکان اصلی در تضمین سلامت فرش بوده و نقشی مهم در تداوم استحکام آن در دراز مدت دارد .

به گونه ای که حتی اهمیت این مطلب در جامعه نیز رواج یافته و نهایت وخامت اوضاع در هر پدیده به از هم پاشیدن شیرازه تشبیه می شود .

عدم مراعات نکات فنی لازم در امر شیرازه پیچی ، خصوصاً در مواردی که شیرازه پیچی بعد از مرحله بافت و حتی پس از مرحله سرویس انجام می شود

سوختن :

سوختن نیز یکی از عیوبی می باشد که به جهت قابلیت اشتعال سریع مواد تشکیل دهنده ی فرش و معمولاً به واسطه عوامل انسانی عارض می گردد ،

البته این امر در گذشته به جهت استفاده از وسایل گرمایشی غیر مطمئن بیش از امروزه مصداق داشت ،

اما امروزه نیز کم نیستند فرش های نفیسی که از این جهت متحمل صدمات جبران ناپذیری شده اند .

سوختن فرش چنانچه خفیف و جزئی باشد قابل رفع است ،

جدول آیتم های تعیین مزد بافنده

کیفیت بافت	بسیار عالی	عالی	خوب	معمولی	ضعیف	خیلی ضعیف				جمع امتیازات
	۵۰	۴۵	۴۰	۳۵	۲۵	۱۵				
تراکم	۶۵ رج	۶۰ رج	۵۵ رج	۵۰ رج	۴۵ رج	۴۰ رج	۳۵ رج	۳۰ رج	۲۵ رج	۲۰ رج
	۲۵	۲۰	۱۵	۱۰	۸	۶	۴	۳	۲	۱
شلوغی کار	خیلی شلوغ	شلوغ	معمولی	ساده	خیلی ساده					
	۶۰-۴۵	۳۰	۲۰	۱۵	۱۰					
تعداد رنگ	۵۱ به بالا	۴۱ الی ۵۰	۳۱ الی ۴۰	۲۱ الی ۳۰	۱۱ الی ۲۰	۳ الی ۱۰				
	۷۰	۶۰	۴۵	۲۵	۱۵	۱۰				
رخ فرش	فوق العاده زیبا	خیلی زیبا	زیبا	معمولی	ساده	نازیا				
	۱۲	۸	۵	۰	۰	۰				
نمره منفی	جفتی بافی	کجی	ترنج	پودنما	سره	بارگی	غلط بافی	دو رنگی	سایر:	محل بافت
	-۱۰	-۵	-۵	-۵	-۵	-۱۰	-۵	-۵	-۵	-۵
اندازه	پشتی و پادری	ذرع و نیم	کناره و قالیچه	پرده ای	شش متری	نه متری	۱۲ متری	۱۵ متری	۲۴ متری	سایر
	۲	۵	۱۰	۱۵	۲۰	۲۵	۳۰	۳۵	۴۰	
رنگ آمیزی خاص		ابرش	چله چند رنگ	چله رنگی	رنگ آمیز خیلی نزدیک	رنگ آمیز نزدیک				
		۲۰	۱۰	۵	۱۶	۸				
جمع امتیاز										

نحوه محاسبه :

تعداد گره در عرض نقشه X تعداد گره در طول
جمع امتیاز = دستمزد / بافنده